

Inbreng CDA

Statenvoorstel Programmabegroting 2021

Provinciale Statenvergadering
Woensdag 11 november 2020
Fractievoorzitter Derk Boswijk

Voorzitter,

Zoals u van mij kan verwachten begin ik altijd met een leestip. Vandaag is dit 'De Wereld van Gisteren' van Stefan Zweig. Een prachtig boek waarin hij schrijft over zijn leven in de tijd van voor de Eerste Wereldoorlog. Hij schreef hierover 'Wat een windstille tijd was dat, wat waren we druk met onze lilliputterzorgen'. Naast een gigantische oorlog stond wereld ook op de rand van enorme transitie's. Mijn overgrootvader Cornelis Treur emigreerde kort voor de eerste wereldoorlog in 1914 naar Amerika in hoop op een beter leven. En toen hij een aantal maanden later las over de oorlog in Europa en dat zelf vliegtuigen werden gebruikt, was hij er heilig van overtuigd dat het einde van de wereld zou volgen. We weten inmiddels beter. De wereld draait ruim honderd jaar later nog door. Wat Cornelis toen nog niet wist is dat hij en zijn 21-jarige vrouw zouden overlijden aan de Spaanse Griep.

Net als toen zitten we ook nu weer in een transitieperiode. De begroting staat er vol mee. En hoewel de Eerste Wereldoorlog en de Spaanse griep nog veel desastreuzer zijn dan de ellende waar we nu inzitten, legt u waarschijnlijk zelf nu ook de overeenkomsten met de tijd waarin wij nu leven. Wat een windstille tijd was het toen wij begin vorig jaar nog vol in de provinciale campagne zaten. Tegelijkertijd weten we dat aan de Spaanse Griep en de Eerste Wereldoorlog ook een einde kwam en zo komt er ook een tijd na Corona en het is onze verantwoording om ons hierop voor te bereiden.

We blijven met de sluitende begroting voor 2021 uitvoering geven aan de ambities van het coalitieakkoord. Daarnaast voorziet de begroting in geld voor het verzachten van de economische en culturele gevolgen van de coronacrisis. Gewoon maar even twee korte zinnen uit de begroting. Maar de ambities waren al hoog toen het coalitieakkoord werd gesloten en toen moesten we nog geconfronteerd worden met de stikstofcrisis en het coronavirus. Wij zijn als CDA meer dan tevreden over hoe dit college opereert, maar ook op de manier hoe wij als politieke partijen – oppositie en coalitie – met elkaar om gaan. Dat kunnen we, gezien de verkiezingen in de Verenigde Staten, de polarisatie in Den Haag maar ook onze eigen ervaringen in de vorige periode, toch niet genoeg benadrukken. En dit uit zich dan ook in een aantal moties die wij met wisselende samenstellingen zullen indienen. Ik zal omwille van de tijd deze kort en kernachtig introduceren per onderwerp.

Allereerst de economie. Complimenten aan hoe gedeputeerde Strijk vooral het MKB en de maakindustrie oppakt. Over het belang van de maakindustrie en goed technisch onderwijs heb ik in een aantal vergaderingen al een pleidooi gehouden, deze zal ik niet herhalen. Collega Kocken heeft zojuist ook namens ons een motie ingediend voor ondersteuning van de Technohub en die kan ik u van harte aanbevelen.

Wat we momenteel zien, voorzitter, is dat veel mensen hun baan verliezen. Als gevolg van de coronacrisis gaat dit nu versneld, maar sinds 2006 nemen de banen in bijvoorbeeld de dienstverlening af. Deze mensen hebben vaak een MBO-opleiding niveau 4 en moeten worden omgeschoold naar een baan in de zorg of techniek. Bij een bezoek een aantal weken geleden bij een

aantal maakbedrijven in Utrecht-West kreeg ik te horen dat men zich graag wil laten omscholen, maar dan liever wel een extra niveaustap wil maken. Een HBO-bachelor is alleen vaak een stap te ver, omdat dit meteen een drie- of vierjarige opleiding is en ook te theoretisch is ingestoken. Een Associate Degree is dan een hele mooie tussenstap. Het probleem is dat het aanbod van de Associate Degrees niet alleen beperkt is qua studierichtingen maar ook qua studielocaties. Die zijn vooral te vinden in Utrecht en Amersfoort, terwijl bijvoorbeeld de werkgelegenheid in de maakindustrie toch vooral in Utrecht-West is gesitueerd. Bedrijven georganiseerd in het MAKE-center, waar bouwbedrijven bij zijn betrokken die we hard nodig hebben voor de aanpak van de woningnood, maar ook automotieve bedrijven die zich specialiseren op elektrisch vervoer, zouden graag samen met de Hogeschool Utrecht en de betrokken MBO's een Associate Degree willen inrichten. Ze missen alleen het netwerk en weten niet helemaal waar ze moeten beginnen. Wij zien hiervoor een mooie rol voor de Provincie, aangezien die over het benodigde netwerk beschikt en ook de benodigde deuren mogelijk kan openen. Daarvoor dienen wij een motie in samen met 50Plus, PvdA, VVD, GroenLinks, PVV en D66.

Verder staat de begroting vol met woorden als inclusiviteit, digitalisering en nog een aantal hippe woorden. Maar hoe inclusief en hoe digitaal is een provincie waarbij veel mensen midden in de nacht hun bed uit moeten om mailtjes te versturen of te ontvangen. Wij zijn als CDA voor digitalisering maar dan moeten we wel zorgen dat de infrastructuur op orde is. Zeker nu het thuiswerken en studeren belangrijker is geworden. Wij wachten de uitkomst van de analyse van GS af en verwachten ook wel een voorstel bij de kadernota.

Dan de landbouw. De laatste tijd worden we regelmatig opgeschrikt door berichten dat er weer een drugslab is ontdekt of dat er grote hoeveelheden chemisch afval van de drugsproductie in de natuur zijn gevonden. Het CDA vindt deze ontwikkelingen betreurenswaardig. Volgens het coalitieprogramma willen we graag een Utrecht waarin het fijn wonen en werken is. Deze ontwikkelingen maken dat we bezorgd zijn dat voor bepaalde delen van de provincie dat plezier bedreigd wordt. Graag willen we van het college horen wat door de verantwoordelijke collegeleden hieraan gedaan wordt?

- a) Wat voor specifieke maatregelen zijn of worden er ondernomen tegen de vestiging van de georganiseerde criminaliteit en de daarmee gepaard gaande ondermijning?
- b) Op welke wijze worden eigenaren van vrijgekomen agrarische bebouwing (VAB) geholpen om te voorkomen dat criminelen deze in gebruik nemen?
- c) Is het College bereid om de maatregelen rond de VAB te versnellen?

Afhankelijk van de antwoorden van het College overwegen we op dit punt een motie in te dienen.

Afgelopen weken kreeg ik meerdere mailtjes, brieven, appjes en belletjes van bezorgde agrariërs. Aanleiding was natuurlijk het stikstofdossier maar ook nu de omgevingsvisie. De rode lijn van deze zorg was de ambities die zijn geformuleerd. Namelijk de komende 30 jaar 150 tot 170.000 woningen die gebouwd zullen gaan worden. We willen Energieneutraal zijn in 2040, dat is inmiddels 2050 geworden. Maar nog steeds is dit behoorlijk ambitieus. 3000 hectare uit de groene contour toegevoegd aan het natuurnetwerk. En dan ook nog de agrarische sector circulair, natuurinclusief en klimaatneutraal.

Begrijp mij goed voorzitter. Het CDA juicht de innovatie en ambities toe. Maar we moeten waken dat ambities geen onhaalbare dogma's worden waarbij uiteindelijke jonge boeren afhaken en we een essentiële sector, namelijk onze voedselvoorziening, die nergens zo innovatief, dier- en natuurvriendelijk is ter wereld, verliezen.

De grootste angst die bij veel boeren leeft is dat om deze ambities te realiseren er gedwongen uitkopen zullen gaan plaatsvinden. Eerder hebben wij als CDA samen met de PVV een motie ingediend om dit tegen te gaan en deze heeft dan ook een grote meerderheid gehaald in deze Staten. Inmiddels zijn we ruim een jaar verder en liggen er nieuwe visies voor. Kan GS ons verzekeren dat van gedwongen uitkoop geen sprake zal zijn? En als de kringloop van een bedrijf gesloten moet zijn, moet dit op bedrijfsniveau, provinciaalniveau, landelijk of Europees?

Cultuur. Een sector die hard wordt geraakt door de huidige coronamaatregelen. Wij zijn blij om te zien dat gedeputeerde van Muilekom voortvarend met het noodpakket aan de gang is gegaan. Complimenten daarvoor. Maar toch zien we een sector buiten de boot vallen, namelijk de botters in Bunschoten. Gelukkig waarderen veel partijen in de Staten dit historisch varend erfgoed en daarom zal de SGP later mede namens het CDA een motie hierover indienen.

Dan misschien wel het belangrijkste onderwerp: wonen. Nog even en één van de belangrijkste verkiezingsbeloften van het CDA kan worden gerealiseerd. Namelijk het bouwen buiten de rode contour in belang van de leefbaarheid van onze dorpen in de Provincie. Zodat senioren kunnen doorschuiven naar een seniorenwoning, en jongeren een betaalbare woning kunnen kopen of huren in hun eigen dorp. Dank aan gedeputeerde Van Essen voor de voortvarende aanpak.

Waar we ons wat meer zorgen over maken is de realisatie van de wat grootschaliger nieuwbouw. Vorige maand werd bekend dat de Provincie 20 miljoen uittrekt voor de woningbouw. Dat klinkt natuurlijk heel goed, maar toch zijn er genoeg locaties in de Provincie waar helemaal geen provinciaal geld nodig is. Ik noem even twee voorbeelden. De zo genoemde Bon-gronden bij Abcoude op een locatie die geen enkele natuur of landschappelijke kwaliteit heeft en grenst aan de A2, dus ontsluiting kan ook geen probleem zijn. Of de locatie Haagstede, grenzend aan de N230, waarover CDA-Raadslid Pim van Rossum uit Stichtse Vecht een motie heeft ingediend – welke unaniem is aangenomen – die oproept om zo snel mogelijk in overleg te treden met de Provincie voor het realiseren van de benodigde ontsluiting. De angst van het CDA is dat we druk bezig zijn met het creëren van rapporten, het rondpompen van geld, terwijl concrete locaties braak blijven liggen en jongeren noodgedwongen bij hun ouders op zolder blijven wonen. Graag reactie van GS.

En dan mobiliteit. Wat het CDA toch wel een beetje stoort is dat wij de afgelopen jaren uren hebben gedebatteerd over plannen verspreid over de Provincie. Dat we heftige debatten hebben gehad, tientallen informatiebijeenkomsten, vele insprekers en na het gevallen besluit waarbij miljoenen zijn gemoeid soms jaren later door partijen, vaak gemeenten, eenzijdig plannen worden ingetrokken. Het CDA is voor het principe, afspraak is afspraak. Daarom dienen wij een motie in om ons het instrumentarium te geven om dat principe te bewerkstelligen.

Tenslotte zien wij een groep mensen die de afgelopen maanden zich keihard hebben ingezet in onze Provincie, de boa's. Meerdere gemeenten hebben hun boa's voor hun inzet al een bonus toegekend. Laten wij dat ook doen. Hiervoor dienen wij samen met de SP een motie in.

Nogmaals dank aan het college, maar ook vooral de organisatie. We zijn er nog niet maar we zien wel een stijgende lijn en vertrouwen erop dat we dit voortzetten.

Voor de grote verantwoordelijkheid die de collegeleden dragen wensen wij allen geduld, wijsheid, plezier maar vooral Gods zegen toe!